

Короленко В. Л.

кандидат педагогічних наук

Миколаївський національний університет

імені В. О. Сухомлинського

м. Миколаїв, Україна

МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ У ШКОЛІ

Процес морального виховання школярів - складний і тривалий, який здійснюється під впливом різних чинників і умов. Підростаюче покоління розвивається під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. Навколишній світ (люди, речі, явища довколишньому життю) суттєво впливає на формування моральної поведінки дитини.

Моральне виховання в школі необхідно орієнтувати на вимоги нашого життя і важливим розділом цього процесу має бути виховання морально-вольових рис характеру дитини: чесності і правдивості, моральної чистоти, скромності в суспільному і особистому житті, пошана до старших, тощо.

Необхідність морального виховання дітей обумовлена декількома причинами. По-перше, діти народившись, не мають позитивних і негативних моральних якостей характеру, ці якості отримуються ними в процесі життя під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників, що безпосередньо впливають на їх виховання. По-друге, для освоєння морального досвіду, діти вимагають постійної допомоги дорослих, педагогів, які вже володіють цим досвідом. Особистий досвід дітей обмежений і тому виникає необхідність систематичного виховного впливу на них з боку вчителів і батьків, що спрямований на формування позитивних моральних якостей і подолання негативних [1; 3].

Учителю необхідно розібратися в тому, як моральне виховання впливає на розвиток школяра. Для цього потрібно уміти сприймати цілісний процес морального виховання окремими ланками і проаналізувати кожен з них.

Аналізуючи процеси морального розвитку учнів на різних етапах навчання, ми можемо стверджувати, що:

1. У молодшому шкільному віці, моральна сфера дітей зазнає глобальних зміни (вони постійно повинні дотримуватись моральних правил і норм, дотримання яких контролюється постійно і цілеспрямовано). Молодші школярі повинні постійно вчитися застосовувати моральні правила і норми у стосунках з учителями, іншими дорослими і однолітками. Діти молодшого шкільного віку психологічно готові до розуміння сенсу всіх моральних норм і правил. У цьому віці відбувається становлення таких моральних якостей, як відчуття товариства, боргу, колективізму, здібності до співпереживання. Засвоюючи моральні вимоги, молодший школяр продовжує покладатися на авторитет батьків, учителя і старшокласників. Відносна несамотійність морального мислення і велика навіюваність школяра в цьому віці, обумовлюють його легку сприйнятливність, як до позитивного, так і до негативного впливу.

2. Основними чинниками, які сприяють моральному розвитку дітей в підлітковому віці, є біологічне дорослішання і соціальний вплив. Значення для морального розвитку підлітка набувають ідеали, формування яких тісно пов'язане з цікавістю до моральних якостей людей, їх вчинків, стосункам один з одним.

3. У старшому шкільному віці рівень морального розвитку особистості характеризується виникненням моральних переконань, що поєднує відповідні знання і відчуття. Переконання відбивають проаналізований життєвий досвід школяра, що сприяє виникненню у школярів специфічних мотивів поведінки і діяльності, додає поведінці стійкість, послідовність і гнучкість, і сприяє зміні сприйняття довколишній дійсності дітьми старшого шкільного віку (зникають ідеали, втілені в образі конкретної людини і виникає загальний збиральний ідеал) [1; 2;3].

Рівень морального виховання особистості визначає її поведінку і діяльність. Процес морального формування особистості починається зі вступу дитини до школи з формування первинних уявлень про суспільство, взаємин у родині. Для ефективності виховного процесу, учителям і батькам необхідно періодично аналізувати отримані результати за певні періоди життя дитини.

Література

1. Абрамова Г. С. Возрастная психология : учеб. пособие для студ. вузов / Г. С. Абрамова. – 4-е изд. – М. : ИЦ „Академия”, 1999. – 672 с.
2. Выготский Л. С. Детская психология / Л. С. Выготский // Собрание сочинений : в 6 т. – М. : Педагогика. – 1984. – Т. 4. – 432 с.
3. Гапон Ю. А. Соціально-педагогічні основи виховання особистості / Ю. А. Гапон. – Запоріжжя, 1998. – 217 с.